

งานประชุมเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชีย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (ASIAN SEED CONGRESS 2022)

ภายใต้ความร่วมมือหลักของ
สมาคมเมล็ดพันธุ์พืชภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APSA), สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (THASTA)
กรมวิชาการเกษตร (DOA) และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (NSTDA)

สมาคมเมล็ดพันธุ์พืชภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (Asia and Pacific Seed Alliance)

ข้อมูลทั่วไป

สมาคมเมล็ดพันธุ์พืชภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (Asia and Pacific Seed Alliance: APSA) เป็นองค์กรที่มีเครือข่ายความร่วมมือนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลาดอุตสาหกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์ และพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการของงานวิจัยเมล็ดพันธุ์ทางการเกษตร APSA ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และสำนักงานพัฒนา ระหว่างประเทศเดนมาร์ก (DANIDA) และได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของประเทศไทย ยึดมั่นแนวทางเกษตรที่ยั่งยืนทั้งในด้านการผลิตและการค้าเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานเพื่อ ประชากรโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ APSA ได้ปรับรูปแบบการจดทะเบียนโดยมีสำนักงานใหญ่ในประเทศสิงคโปร์ และสำนักเลขาธิการในประเทศไทย โดยดำเนินงานในประเทศไทยในฐานะองค์กรเอกชนต่างประเทศ (Foreign Private Organization: FPO) และยังคงไว้ซึ่งพันธกิจที่ส่งเสริมความยั่งยืนทางการเกษตร APSA จึงถือเป็นสมาคมที่มี บทบาทอย่างมากในการเป็นศูนย์รวมข้อมูล และถ่ายทอดข้อมูลในภาคอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในภูมิภาคเอเชียและ แปซิฟิก ในเรื่องการค้าเมล็ดพันธุ์พืชใหม่ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการแบ่งปันผลประโยชน์ในการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรฐานทางด้านสุขอนามัยของเมล็ดพันธุ์เพื่อการ นำเข้าและส่งออก นวัตกรรมด้านการปรับปรุงพันธุ์และการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ โดยมีการประสานงานกับองค์กร พันธมิตรด้านเมล็ดพันธุ์ระดับโลกและระดับภูมิภาค อาทิ International Seed Federation (ISF), International Seed Testing Association (ISTA), UPOV, FAO, World Vegetable Center, OECD Seed Scheme, CropLife, Asia-Pacific Association of Agricultural Research Institute (APAARI) เป็นต้น นอกจากนี้ APSA ยังเป็นตัวแทน ภาคเอกชนระดับภูมิภาคในการสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ ทั้งด้านการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ บุคลากร และการกำหนดนโยบายทางการเกษตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรในประเทศทั่วทั้งภูมิภาค

ปัจจุบัน APSA มีฐานสมาชิกขององค์กรกว่า ๕๐๐ สมาชิก และครอบคลุมถึง ๕๔ ประเทศทั่วโลก โดยกว่าร้อยละ ๘๐ ของสมาชิก เป็นบริษัทเมล็ดพันธุ์ที่มีกิจกรรมด้านการปรับปรุงพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ และ/หรือการค้าขายเมล็ดพันธุ์ นอกจากบริษัทเมล็ดพันธุ์แล้ว ยังมีสมาชิกจากสมาคมเมล็ดพันธุ์ในระดับชาติ รวมถึงตัวแทนจากภาครัฐบาลหรือจากกระทรวงเกษตรของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกอีกด้วย

วัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานของสมาคมเมล็ดพันธุ์พืชภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APSA) มีดังนี้

๑. เพื่อดูแลและสนับสนุนงานประชุมระดับภูมิภาค อาทิ งานประชุมเมล็ดพันธุ์แห่งเอเชีย (Asian Seed Congress) สำหรับสมาชิกในการร่วมปราศรัยและกำหนดตำแหน่ง รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านเมล็ดพันธุ์ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของเมล็ดพันธุ์
๒. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์เพื่อการผลิตพืชที่ดีขึ้นในภูมิภาค และส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ
๓. กระตุ้นความร่วมมือในด้านวิชาการและในด้านธุรกิจระหว่างสมาชิก แบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างกันในทุกด้านของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเมล็ดพันธุ์
๔. เป็นผู้แทนผลประโยชน์ของสมาชิกในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ
๕. สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่คล้ายกันหรือเกี่ยวข้อง
๖. สนับสนุนการจัดตั้งสมาคมเมล็ดพันธุ์ในภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาของสมาคมเมล็ดพันธุ์
๗. อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเมล็ดพันธุ์ระหว่างประเทศ ตลาดเมล็ดพันธุ์และวัสดุในการปลูกผ่านการดำเนินการต่างๆ ที่อยู่ในประเด็นอันเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในภูมิภาครวมถึงการกักกันพืช และ ปัญหาการค้าอื่นๆ
๘. อำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในการประสานขั้นตอนการกำกับดูแลสำหรับเมล็ดพันธุ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเมล็ดพันธุ์ด้วยมาตรฐานที่ยอมรับในระดับสากล
๙. ส่งเสริมการจัดตั้งและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับเมล็ดพันธุ์ พืช และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (Thai Seed Trade Association)

ข้อมูลทั่วไป

สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย (Thai Seed Trade Association: THASTA) เกิดจากการรวมกลุ่มของบริษัทเมล็ดพันธุ์ชั้นนำซึ่งได้จดทะเบียนสมาคมเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ สมาคมฯ เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเป็นตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทยในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การนำเข้าและส่งออกเมล็ดพันธุ์ การจัดจำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า ๑๓๐ ราย สมาคมฯ มีบทบาทในการช่วยสร้างเสริมจริยธรรมการค้าเมล็ดพันธุ์ ส่งเสริมให้มีการใช้เมล็ดพันธุ์พันธุ์ที่ดีมีคุณภาพ ให้ความร่วมมือกับภาครัฐปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการค้าเมล็ดพันธุ์ทั้งในประเทศและการค้าระหว่างประเทศ มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรด้านเมล็ดพันธุ์ระดับโลกและระดับภูมิภาค เช่น International Seed Federation (ISF), International Seed Testing Association (ISTA), UPOV, FAO, World Vegetable Center, OECD Seed Scheme, CropLife , Asia and Pacific Seed Alliance (APSA) มีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทยให้เจริญยิ่งขึ้นไป อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าในธุรกิจของมวลสมาชิก

กรมวิชาการเกษตร (Department of Agriculture)

ข้อมูลทั่วไป

วิสัยทัศน์

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และเป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

๑. สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรสู่กลุ่มเป้าหมาย
๒. กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์พืชและปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบตรวจรับรองสินค้าการเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
๓. อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลง และจุลินทรีย์
๔. กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช กฎหมายว่าด้วยปุ๋ย กฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการควบคุมยาง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และพัฒนาวิชาการเกษตรด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับพืช
๓. ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานสินค้าพืช และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช การบริการส่งออกสินค้าเกษตรและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
๔. ให้บริการวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

**บทบาทหน้าที่หรือกิจกรรมของกรมวิชาการเกษตรในการสนับสนุนอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์
ในการนำเข้า-ส่งออกและด้านวิชาการ**

๑. ด้านการนำเข้า-ส่งออก

- มีระบบบริการออนไลน์กรมวิชาการเกษตรระบบใหม่ (NEW DOA-NSW) ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออก และนำผ่านของด่านตรวจพืช สำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการด้านเมล็ดพันธุ์

ประโยชน์ ของ New DOA NSW ที่มีต่อแวดวงอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ เช่น

- ช่วยลดภาระการเดินทางของผู้ประกอบการ ช่วยให้ลดเวลา ลดขั้นตอน และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การทำธุรกรรมทุกอย่าง เช่น การขอใบอนุญาตหรือต่อใบอนุญาตเป็นผู้รวบรวมการยื่นคำร้องขอนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์ ผู้ประกอบการสามารถทำทุกอย่างในระบบได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากโดยเฉพาะ ร้านค้า ผู้ประกอบการที่อยู่ต่างจังหวัด และสอดคล้องกับสถานการณ์แบบ New Normal ในปัจจุบัน
- ผู้ประกอบการ สามารถจ่ายค่าธรรมเนียมธุรกรรมทุกอย่างผ่าน e-payment ในระบบได้
- มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบสุขอนามัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคช่วยรองรับและสนับสนุนการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์เพื่อการนำเข้าและส่งออก รวมถึงตรวจรับรองแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อการส่งออก
- มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เช่น ISTA และ ISO/IEC 17025:2017 ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ช่วยให้การตรวจสอบรับรองคุณภาพรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้นสนับสนุนการค้าทั้งภายในประเทศและการส่งออกของผู้ประกอบการ
- มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ออกใบรับรองของ ISTA ได้ ช่วยลดข้อจำกัดในการส่งออกเมล็ดพันธุ์ ทำให้ขยายตลาดการส่งออกเมล็ดพันธุ์ไปสู่นานาประเทศได้มากยิ่งขึ้น

๒. ด้านวิชาการ

- มีบุคลากรด้านเมล็ดพันธุ์ที่มีความชำนาญ และมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ หรือ โรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ สามารถให้ความร่วมมือและสนับสนุนด้านวิชาการผ่านโครงการหรือการฝึกอบรมต่างๆ ร่วมกับภาคเอกชนได้ เช่น สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย บริษัทเอกชน รวมทั้งสมาคมเมล็ดพันธุ์พืชภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APSA) ตัวอย่างความร่วมมือที่ผ่านมา เช่น
  - โครงการทดสอบความชำนาญ (Proficiency test: PT) ระหว่างห้องปฏิบัติการของภาครัฐและเอกชน โดยความร่วมมือระหว่างสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทยและกรมวิชาการเกษตร

ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓ เพื่อยกระดับความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์และมาตรฐานห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติ Vigour Testing Workshop ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยความร่วมมือระหว่าง APSA, ISTA และกรมวิชาการเกษตร
- โครงการ Seed Quality Management System Workshop โดยร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ “Guideline to work on SOPs, Procedure and Quality manual: example from Thailand” 2 November 2021. (on webinar) โครงการ Lower Mekong Seed Regional Virtual workshop “Strengthening sustainable seed system for the Lower Mekong countries” โดยความร่วมมือระหว่าง Mekong-U.S. Partnership, USDA, ASTA และ APSA
- การแก้ไขกฎระเบียบนำเข้า-ส่งออก (สคว.) เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า (อยู่ระหว่างดำเนินการในกิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตและรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความมั่นคงทางอาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๖๕)
- การสร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการตรวจสอบและรับรองสุขอนามัยเมล็ดพันธุ์ (อยู่ระหว่างดำเนินการในกิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตและรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความมั่นคงทางอาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๖๕)
- การวิจัยด้านมาตรฐานเมล็ดพันธุ์เพื่อยกระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ควบคุมตาม พระราชบัญญัติพันธุ์พืช ๒๕๑๘ ให้เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล (อยู่ระหว่างดำเนินการวิจัยปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗; สคว. และ กวม.)
- การศึกษาคุณภาพของเมล็ดพันธุ์พืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นฐานข้อมูลและยกระดับเป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุมในอนาคต (เช่น ดาวเรือง, สควอช) (อยู่ระหว่างดำเนินการวิจัยปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗; สคว. และ กวม.)
- การที่ กวก เป็นผู้ถือกฎหมาย หรือ พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นการประกันคุณภาพเมล็ดพันธุ์เบื้องต้น ทั้งด้านคุณภาพและศัตรูพืช เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์หรือค้าขายภายในประเทศ อีกทั้งสามารถเป็นหลักฐานให้แก่บริษัทหรือผู้ประกอบการสำหรับการซื้อ-ขาย ทั้งในและต่างประเทศ ลดข้อจำกัดเงื่อนไขทางการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมการส่งออกเมล็ดพันธุ์ อีกทั้งช่วยให้เกษตรกรได้รับเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีตรงตามมาตรฐาน
- กวก. (โดย สคว.) มีการรวบรวมข้อมูล มูลค่า ปริมาณเมล็ดพันธุ์ และรายชื่อประเทศ ที่นำเข้าและส่งออก รายปี ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์และถูกใช้อย่างแพร่หลายทั้งผู้ประกอบการในแวดวงอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ นักวิจัย นักวิชาการเกษตร เป็นต้น สามารถเข้าถึงได้ง่ายในเว็บไซต์ของ สคว.

- กวก. (โดย สอพ.) ให้คำแนะนำในการผลิตเมล็ดพันธุ์ด้านการจัดการศัตรูพืชและอำนวยความสะดวกในการตรวจแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ และตรวจศัตรูพืชตามคำร้องขอของแต่ละประเทศเพื่อการส่งออก
- กวก. (โดย สอพ.) ให้การฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการด้านเมล็ดพันธุ์เรื่องการจัดการศัตรูพืชและข้อกำหนด/กฎระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก
- กวก. (โดย สคว.) จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการขอใบอนุญาตเป็นผู้รวบรวม การทำแบรนด์ การทำฉลาก สถานที่และเครื่องมือที่จำเป็น เป็นต้น แก่บริษัทและผู้รวบรวม อีกทั้งยังมีโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทยหรือจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้รวบรวม ตามการร้องขอของผู้รวบรวมหรือบริษัท
- สำหรับร้านค้า กวก. (โดยสารวัตรเกษตร) จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ร้านขายปัจจัยการผลิตทุกปีทั้ง Onsite และ Online และมีการสุ่มตรวจเพื่อประเมินเป็นร้านขายปัจจัยการผลิตคุณภาพดี หรือ Q-shop ซึ่งร้านที่ได้ Q-shop จะได้รับการโปรโมทจาก กวก. ว่าเป็นร้านค้าที่มีคุณภาพดี นอกจากนี้ การสุ่มตรวจเมล็ดพันธุ์ของสารวัตรเกษตร ยังให้ประโยชน์แก่ร้านค้าในการแนะนำการวางขายปัจจัยการผลิตที่ถูกต้อง ลดการเสื่อมเสียของเมล็ดพันธุ์
- สำหรับประโยชน์ต่อเกษตรกร การที่ กวก. เป็นผู้ถือ พรบ.พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พรบ.กักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ ทำให้เกษตรกรหรือผู้ใช้ประโยชน์เมล็ดพันธุ์ได้รับเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีมีมาตรฐาน และการสุ่มตรวจเมล็ดพันธุ์ของสารวัตรเกษตรตามร้านค้าเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคอีกทางหนึ่งเพื่อให้เมล็ดพันธุ์ในท้องตลาดมีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน

ประเด็นนโยบายสนับสนุนความร่วมมือภาครัฐและเอกชน

๑. MOU บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล

เมื่อปี ๒๕๕๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายสำคัญ (Flagship) หนึ่งในนั้นคือ ยุทธศาสตร์ “ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชพันธุ์ดีให้เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งพัฒนาระบบการตรวจสอบรับรองคุณภาพ/สุขอนามัยของเมล็ดพันธุ์ให้ได้มาตรฐานระดับสากลสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกเมล็ดพันธุ์ในการตรวจรับรองเพื่อสนับสนุนการส่งออก และผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ (Seed Hub) ของภูมิภาคอาเซียน ซึ่ง MOU ยังมีผลมาจนถึงปัจจุบัน

๒. Accreditation Lab (สอพ. กลุ่มวิจัยการกักกันพืช) เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ด้านการส่งออก

เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ด้านส่งออก กรมวิชาการเกษตรมีแผนเตรียมความพร้อมของภาคเอกชนที่มีความพร้อมห้องปฏิบัติการในการตรวจคุณภาพ สุขอนามัยพืชของเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำเข้า-ส่งออก โดยกรมวิชาการเกษตรจะดำเนินการตรวจประเมินห้องปฏิบัติการของเอกชนเพื่อให้การรับรองเป็นห้องปฏิบัติการที่สามารถตรวจรับรองการปลอดศัตรูพืชในเมล็ดพันธุ์ได้ถูกต้องตามกฎหมาย หากยอมรับได้ตามหลักวิชาการจึงจะออกใบรับรองสุขอนามัยพืชอิเล็กทรอนิกส์ (e – phyto) ได้ โดยขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนการตรวจประเมินห้องปฏิบัติการภาคเอกชน ๔ แห่ง โดยห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองตามหลักเกณฑ์ของกรมวิชาการเกษตร สามารถตรวจศัตรูพืชในเมล็ดพันธุ์เพื่อประกอบการออกใบ PC (Phytosanitary Certificate) ได้

๓. การออกใบ e- Phyto (การออกใบรับรองสุขอนามัยพืชอิเล็กทรอนิกส์) (สคว.) ส่งเสริมด้านการส่งออก

เป็นการสร้างความร่วมมือกันในการถ่ายโอนภารกิจ เป็นการลดค่าใช้จ่าย ลดขั้นตอนการขอใบ Phyto (ใบรับรองสุขอนามัยพืช) ส่งเสริมการส่งออกเมล็ดพันธุ์ และเข้ากับยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ฯ ข้อที่ ๓ (ด้านการผลิตและการส่งออก) สถานะปัจจุบัน ได้จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการเรียบร้อยแล้วเรื่องการออกใบ e – phyto ทั้งนี้ กวก. มีแผนเริ่มทดลองใช้ระบบ e – phyto ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยนำร่องจากผลไม้ส่งออกไปประเทศจีน ซึ่งจะดำเนินการได้ทั้งรูปแบบ e – phyto และ paper (รูปแบบเอกสาร) ถ้าผู้ประกอบการมีความพร้อมก็จะเข้ามาใช้งานในระบบได้ก่อน และคาดว่าประมาณสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ทุกชนิดพืชและการส่งออกไปยังทุกประเทศ จะได้ใช้ระบบ e – phyto ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

๔. มินโยบายสนับสนุนการนำเข้าโดยใช้ One PRA for all countries (สอพ. โดยกลุ่มวิจัยการกักกันพืช)

One PRA for all countries ได้จัดทำใน ๔ พืช (พริก มะเขือ มะเขือเทศ และข้าวโพด) ซึ่งปัจจุบันทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงเสร็จสิ้นแล้ว และบังคับใช้มาตั้งแต่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๔

โดยสรุป

กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ ที่เด่นชัดคือการเปิดช่องทางอำนวยความสะดวกด้านการนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์ เพื่อให้สามารถนำพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ มาใช้ในงานวิจัยปรับปรุงพันธุ์พัฒนาเป็นพันธุ์ใหม่ยกระดับเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ด้านเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม คุณภาพชีวิตดีขึ้น ดึงดูด/ กระตุ้นการลงทุนในประเทศไทย ส่งเสริมการนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์ และสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Science and Technology Development Agency)

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ตาม พ.ร.บ.พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อเป็นหน่วยงานที่บริหารกองทุนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กทช.) โดยมีพันธกิจหลัก เพื่อขับเคลื่อนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ โดยสร้างเสริมการวิจัย พัฒนา ออกแบบและวิศวกรรม พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่การใช้ประโยชน์ ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จำเป็น

สวทช. มุ่งผลักดันให้ประเทศไทยแข็งแกร่งและเจริญรุ่งเรืองบนเวทีเศรษฐกิจระดับโลก โดยการนำความสามารถอันเหนือชั้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยให้ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมสามารถดำเนินงานได้ดี มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่ง สวทช. ได้ดำเนินงานผ่านการทำงานร่วมกันของศูนย์ทั้ง ๕ ศูนย์แห่งชาติ ได้แก่

๑. ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (BIOTEC) มุ่งพัฒนางานด้านเทคโนโลยีชีวภาพ
๒. ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) มุ่งพัฒนางานด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับวัสดุต่างๆ
๓. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) มุ่งพัฒนางานด้านอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
๔. ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ (NANOTEC) มุ่งพัฒนางานด้านนาโนเทคโนโลยี
๕. ศูนย์เทคโนโลยีพลังงานแห่งชาติ (ENTEC) มุ่งวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานของประเทศ

สวทช. ได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับส่วนราชการ เอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงให้นักวิทยาศาสตร์ไทยได้ทำงานกันอย่างใกล้ชิด และเข้าถึงความต้องการของทั้งภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมยานยนต์ คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ การแพทย์ สิ่งทอ การประมง และอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นผู้คิดค้นเทคโนโลยี เกิดการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของ อุตสาหกรรม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศบนเวทีการค้าโลกได้

สวทช. เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ ซึ่งเป็นเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญ มีผลต่อปริมาณ และคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร มีความสำคัญในแง่ความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงด้านอาหาร และ อุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร มีการดำเนินงานวิจัยในกลุ่ม Seed Cluster มา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยการทำงานร่วมกับบริษัทเมล็ดพันธุ์ สถาบันการศึกษา และภาครัฐ ในการกำหนดโจทย์ปัญหา ทิศทางการวิจัย กำหนดเป้าหมายของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถ ในการส่งออกเมล็ดพันธุ์ไทย และเพิ่มมูลค่าในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อ สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไทย ซึ่งสอดคล้องตามเป้าหมายของประเทศในการ ขับเคลื่อนให้ไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ หรือ Seed hub ในระดับสากล